

ПРЕНАСЯНЕ НА СВЕТОСТТА. ВЪЗПРИЕМАНЕТО НА ПРОСТРАНСТВОТО НА СВЕТОСТТА В КУЛТА КЪМ СВЕТЦИТЕ ПРЕЗ СРЕДНОВЕКОВИЕТО

(Резюме)

Използвайки като примери култа към Ядвига Силезийска (†1243) и към Саломе Краковска (†1268), статията проследява въпроса за това, какво означава пространство на светостта в контекста на Късното средновековие и в какви взаимоотношения стоят пространството и светостта. На фона на последните изследвания на пространството се анализира не само пространственото утвърждаване на една култова традиция, но се разглежда и начинът, по който самото пространство се натоварва със спецификата на светостта чрез култа към светеца. Централна роля тук играят костите на почитаните като светци, на които се гледа като на мощи и те се ценят като носители на светостта. Специално внимание се обръща на пренасянето на мощите, които трябва да се разбират, от една страна, като канонично официално *translatio*, а от друга – като неофициално пренасяне тялото на една личност, която по-късно бива обявена за светец или пък се иска нейното канонизиране.

Авторката се обръща най-напред към обявяването за светица на Ядвига Силезийска. В използваната като основен източник *Legenda maior* се съобщава за чудеса, които би трябвало да са се случили във времето между смъртта и погребението в един параклис на манастира в Тшебнице, основан от Ядвига и нейния съпруг херцог Хенрик I Силезийски. В *Legenda maior* подробно се разказва за това, как няколко месеца след канонизацията на светицата празникът за пренасяне на мощите ѝ се превръща в пищно тържество.

Така вероятно са пренесени мощите на Ядвига в новопостроения параклис на св. Петър в Тшебницката манастирска черква.

Като втори пример е изследван случаят със Саломе Краковска. Провъзгласяването ѝ за блажена е станало едва през 1673 г., но в нейното житие, съставено наскоро след смъртта ѝ, има индикации за по-ранни опити за нейната канонизация. Според това латинско житие, след погребението на Саломе на мястото на нейната кончина – манастира „На Скалце“, избухва ожесточен спор за тялото ѝ между краковските конвенционални францисканци и монахините Кларисинки от този манастир.

Статията завършва със заключението, че се наблюдава взаимна връзка между свещеното пространство и светостта, проявяваща се най-ясно при ритуали, свързани с мощите на светците.

Андреа Хауф,
Тюбингенски университет